

Федеральный закон №102-ФЗ от 21 июля 2005г. "О государственном регулировании производства и оборота этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции"

Федеральный закон от 21 июля 2005 года № 102-ФЗ "О государственном регулировании производства и оборота этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции" вступил в силу с 1 января 2006 года.

Действие Федерального закона № 102-ФЗ распространяется на отношения, участниками которых являются юридические лица (организации) независимо от их организационно-правовых форм и форм собственности, отвечающие требованиям, установленным настоящим Федеральным законом, а также граждане, занимающиеся предпринимательской деятельностью по розничной продаже спиртосодержащей продукции.

Оборот этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции осуществляется только при наличии следующих сопроводительных документов, удостоверяющих легальность их производства и оборота:

- 1) товарно-транспортной накладной;
- 2) справки, прилагаемой к грузовой таможенной декларации (для импортированных этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции);
- 3) справки, прилагаемой к товарно-транспортной накладной (для этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции, производство которых осуществляется на территории Российской Федерации);

Организации, осуществляющие

производство, закупку и поставки этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей пищевой продукции, а также спиртосодержащей непищевой продукции с содержанием этилового спирта более 40 процентов объема готовой продукции, обязаны осуществлять учет и декларирование объема их производства и оборота.

Субъекты Российской Федерации вправе вводить декларирование розничной продажи алкогольной продукции на своих территориях, устанавливать порядок представления и форму деклараций о розничной продаже алкогольной продукции.

Поставки и (или) розничная продажа алкогольной продукции осуществляются только организациями при наличии соответствующих лицензий и при условии предварительной оплаты поставляемой алкогольной продукции.

Субъекты Российской Федерации устанавливают для организаций, осуществляющих розничную продажу алкогольной продукции (за исключением организаций общественного питания), требования к минимальному размеру оплаченного уставного капитала (уставного фонда) в размере не менее 500 тысяч рублей.

Не допускается розничная продажа алкогольной продукции с содержанием этилового спирта более 15 процентов объема готовой продукции в местах массового скопления граждан и местах нахождения источников повышенной безопас-

ности (в том числе на вокзалах, в аэропортах, оптовых продовольственных рынках) и на прилегающих к ним территориях, а также в ларьках, киосках, палатках, контейнерах, с рук, лотков, автомашин, в других непригодных для продажи данной продукции местах и на прилегающих к ним территориях, а также без сопроводительных документов, без сертификатов соответствия и без маркировки.

Лицензированию подлежат виды деятельности, связанные с производством и оборотом этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции, за исключением закупки этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции и розничной продажи спиртосодержащей продукции.

Лицензии выдаются на осуществление следующих видов деятельности: - производство, хранение и поставки производственного этилового спирта, в том числе денатурата;

- производство, хранение и поставки произведенной алкогольной и спиртосодержащей пищевой продукции;
- хранение этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей пищевой продукции;
- закупка, хранение и поставки алкогольной и спиртосодержащей продукции;
- производство, хранение и поставки спиртосодержащей непищевой продукции;
- розничная продажа алкогольной продукции.

Лицензии на производство, хранение и поставки спиртосодержащей непищевой, и розничная продажа алкогольной продукции выдаются отдельно на алкогольную продукцию, спиртосодержащую пищевую продукцию и спиртосодержащую непищевую продукцию.

Действие лицензии на производство и оборот этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции, выданной организации, распространяется на деятельность ее обособленных подразделений только при условии указания в лицензии мест их нахождения.

Организации, имеющие лицензии на производство и оборот этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции на 1 января 2006 года, обязаны привести свою деятельность в соответствие с лицензионными требованиями Федерального закона "О государственном регулировании производства и оборота этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции" и до 1 июля 2006 года оформить новые лицензии (за исключением лицензий на розничную продажу алкогольной продукции).

Индивидуальные предприниматели без образования юридического лица, имеющие лицензии на розничную продажу алкогольной продукции разрешена реализация вино-водочных изделий только до 1 июля 2006 года.

Иванов Н.П., начальник отдела оперативного контроля МРП ФНС России №4 по Республике Саха (Якутия).

Оборот алкогольной продукции после 30 июня 2006 года

Федеральный закон от 21 июля 2005 года № 102-ФЗ "О государственном регулировании производства и оборота этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции" вступил в силу с 1 января 2006 года.

Действие Федерального закона № 102-ФЗ распространяется на отношения, участниками которых являются юридические лица (организации) независимо от их организационно-правовых форм и форм собственности, отвечающие требованиям, установленным настоящим Федеральным законом, а также граждане, занимающиеся предпринимательской деятельностью по розничной продаже спиртосодержащей продукции.

Оборот этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции осуществляется только при наличии следующих сопроводительных документов, удостоверяющих легальность их производства и оборота:

- 1) товарно-транспортной накладной;
- 2) справки, прилагаемой к грузовой таможенной декларации (для импортированных этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции);
- 3) справки, прилагаемой к товарно-транспортной накладной (для этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции, производство которых осуществляется на территории Российской Федерации);

Организации, осуществляющие

производство, закупку и поставки этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей пищевой продукции, а также спиртосодержащей непищевой продукции с содержанием этилового спирта более 40 процентов объема готовой продукции, обязаны осуществлять учет и декларирование объема их производства и оборота.

Субъекты Российской Федерации вправе вводить декларирование розничной продажи алкогольной продукции на своих территориях, устанавливать порядок представления и форму деклараций о розничной продаже алкогольной продукции.

Поставки и (или) розничная продажа алкогольной продукции осуществляются только организациями при наличии соответствующих лицензий и при условии предварительной оплаты поставляемой алкогольной продукции.

Субъекты Российской Федерации устанавливают для организаций, осуществляющих розничную продажу алкогольной продукции (за исключением организаций общественного питания), требования к минимальному размеру оплаченного уставного капитала (уставного фонда) в размере не менее 500 тысяч рублей.

Не допускается розничная продажа алкогольной продукции с содержанием этилового спирта более 15 процентов объема готовой продукции в местах массового скопления граждан и местах нахождения источников повышенной безопас-

ности (в том числе на вокзалах, в аэропортах, оптовых продовольственных рынках) и на прилегающих к ним территориях, а также в ларьках, киосках, палатках, контейнерах, с рук, лотков, автомашин, в других непригодных для продажи данной продукции местах и на прилегающих к ним территориях, а также без сопроводительных документов, без сертификатов соответствия и без маркировки.

Лицензированию подлежат виды деятельности, связанные с производством и оборотом этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции, за исключением закупки этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции и розничной продажи спиртосодержащей продукции.

Лицензии выдаются на осуществление следующих видов деятельности: - производство, хранение и поставки производственного этилового спирта, в том числе денатурата;

- производство, хранение и поставки произведенной алкогольной и спиртосодержащей пищевой продукции;
- хранение этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей пищевой продукции;
- закупка, хранение и поставки алкогольной и спиртосодержащей продукции;
- производство, хранение и поставки спиртосодержащей непищевой продукции;
- розничная продажа алкогольной продукции.

Лицензии на производство, хранение и поставки спиртосодержащей непищевой, и розничная продажа алкогольной продукции выдаются отдельно на алкогольную продукцию, спиртосодержащую пищевую продукцию и спиртосодержащую непищевую продукцию.

Действие лицензии на производство и оборот этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции, выданной организации, распространяется на деятельность ее обособленных подразделений только при условии указания в лицензии мест их нахождения.

Организации, имеющие лицензии на производство и оборот этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции на 1 января 2006 года, обязаны привести свою деятельность в соответствие с лицензионными требованиями Федерального закона "О государственном регулировании производства и оборота этилового спирта, алкогольной и спиртосодержащей продукции" и до 1 июля 2006 года оформить новые лицензии (за исключением лицензий на розничную продажу алкогольной продукции).

Индивидуальные предприниматели без образования юридического лица, имеющие лицензии на розничную продажу алкогольной продукции разрешена реализация вино-водочных изделий только до 1 июля 2006 года.

Иванов Н.П., начальник отдела оперативного контроля МРП ФНС России №4 по Республике Саха (Якутия).

ҮГҮС ТҮБҮГҮНЭН ТЭРИЛЛИБИТ ҮЛЭ САЛҔАНАРЫГАР БАҔАРАБЫН

Племенной үлэ Саха сиригэр аан бастаан 1937 сылтан киин уобаластардан боруода атыр оҕустары аҕалыыттан саҕаламмыт. Сэрин бүһүтүн кини эдэр дьон үөрэхтэнэн, 1951-52 сыллардан Ньурбага, Сунтаарга, Алданга уода оройуоннарга искусственин сизмэлээһин тэриллибит. Племенной үлэ искусственин сизмэлээһин тэрийбэккэ эрэ киһи далааһын, хаачыстыбалаах үлэ ситиһилибит оҕолорго да дьон өйдөөнөр, үлэни тэрийэ сатаабытар.

Биһиги улууспутугар боруода оҕустары аҕалыы эрдэтэн, 1943-46 сыллардан саҕаламмыт. Ынары саптарыыга аан бастаан туттуллубут ньыма кедьүүһэ кыра буолбут. Биһир оҕус сылга баара-суоҕа 40-60 эрэ төрүүбү биһирин сөп, ону да үчүгэй, итэҕэтээх аһынан көрөн аһаттахха. Оттон искусственин сизмэлээһининэн биһир оҕус сизмэлээһин 3-4 тыһыынчага тийэ ынары буоһаттар.

Улууска сизмэлээһин тохтуу-тохтуу, бастаан 1956-1958 сылларга, онтон кэлин 1966-1967 сылтан ылсан, 1970 сылтан оннун булан баран онтон төһүбүккэ совхозтар ыһыллыахтарыгар диэри тэриллибит. Бастагы тэрийээччинэн орто үөрэхтээх Старостин Евстафий Петрович буолар. Киин кыһамньытынан, туруорсуутунан Москватаагы Тимирязевскай академияны, Омскайдаагы тыа хаһаайыстыбатын институтун бүтүрбүт специалистар Сивцев Михаил Петрович, Лебедева Елена Афанасьевна, Дегтярев Иван Константинович, Павлова Эльвира Алексеевна, Кириллин Николай Семенович уода кэлэннэр, искусственин сизмэлээһинин, племенной үлэни саҕалаабыттара. Оччотоогу оройуон салалтата айаабытхөрүн түмүгэр күтүгүннээх үлэ барбака турбута. Колхозтарга боростуойдук тэриллибит быстах сизмэллэр пууннары тутан, оҕустан сизмэни ылан үлэни тэрийэ саҕаабыттар. Бастагы осеменатордарынан Одьулуунга Иэот Константинович Неустроев,

Болтоноҕо Алексей Алексеевич Борисов, Маралайыга Афанасий Никитич Оконешников уода буолбуттара. Бастагы кэмгэ ситиһин тахсыбата, көрдөрүү мөлхөх буолбута, элбэх сүөһү хабыллыбата. Оттон өр көпсөтүн, туруорсуу түмүгүнэн 1967 сыллаахха атыр оҕустардан сизмэ ылар, колхозтар икки ардыларынаагы станция тутулан, үлэ киирбитэ. Бу станцияны тутууга үлэ хомуллан элбэх үлэ, тутуу барбыта. Үгүстүк сүүрбүткөппүт, түбүгүрбүт дьоннорунан оччолорго госплемстанция директора Егор Николаевич Анисимов, Дмитрий Петрович Тарабукин, Семен Петрович Борисов, Василий Константинович Седалищев, Никита Ильич Ботучин буолбуттара.

Киин уобаластардан үрдүк хааннаах, элита кылаастаах симментальскай боруода оҕустар ветеринарийн специалистар Неустроев Иэот Константинович үтүө кыһымньытынан аҕалыыбыттар. Одьулуунга оҕустардан сизмэ ылар пуун үлэ киирбитинэн 1968 сылтан госплемстанция онно үлэлиир буолбута, директорунан СГУ-ну бүтүрбүт Семен Петрович Борисов аһаммыта, сизмэ ылар пуун сәбиэдисейинэн Василий Константинович Седалищев үлэлиэбитэ. Бу үлэ киин олохун үксүн анаабыта. Кэлин, 1973 сыллаахха госплемстанция Чурапчыга көспүтэ. Уопсайынан, 1957 сылтан 1987 сылга диэри госплемстанция түөрт төгүл реорганизация барбыта. Ол аайы специалист хамсааһына, уларыһыы бөрү буолбута.

30 сыл устата 12-тэ начальниг уларыһыта. Чурапчы оройуонугар племенной үлэни уонна искусственин сизмэлээһини тэрийэн ыттыгы үлэлиэбит отдел начальниктарынан Сивцев Михаил Васильевич (1956-58 сс.), Лебедева Елена Афанасьевна (1958-64 сс.), Дегтярев Иван Константинович (1964-66 сс.), Анисимов Егор Николаевич (1966-67 сс.), Борисов Семен Петрович (1968-70 сс.), Слепцов Владимир Дмитриевич (1970-73

сс.), Барашков Анатолий Дмитриевич (1973-74 сс.), Барашкова Софья Герасимовна (1974-76 сс.), Кириллина Мария Дмитриевна (1976-80 сс.), Захарова Анна Харлампьевна (1980-84 сс.), Мадьяшев Афанасий Кузьмич (1984-87 сс.), Барашкова Софья Герасимовна (1987-92 сс.) уонна Николова Елизавета Александровна (1992 сылтан) буолаллар.

Элбэх зоотехник идэлээхтэр кэлэн үлэлээн-хамсаан, көмүс көлөһүннөрүн төрдүн, эдэр эрчим саастарын аһаан, үтүө кэрэ санааларын түмэн, үлэни тэрийэн 1970 сылтан искусственин сизмэлээһин оройуон үрдүнэн хаһан да төһүбүтүк, бигэттик олукко киирдэн, 1985 сыллаахха төрүөх 4283 төбөрү тийибитэ. Ити уопсай улахан ынах аһаанньыттан 56 бырыһыаны ылар, итинтэн кэлин совхозтар ыһыллыахтарыгар диэри өссө кэҕээн, тыһаастары кытта сизмэлээһин ыттыллыбыта, ууланнары бырыһыана да куһаҕа суох буолбута. Осеменатордар уопутунан, чемпионнар баар буолбуттара. 1986 сыл түмүгүнэн оройуон 35 техник-осеменатордарыттан 14 киһи 90 бырыһыан үрдүк улаа-тыһаарыны ситиспитэ, 70 бырыһыан ууланнарылаах 6 киһи баара. Сизмэлээһин бытаана 101 бырыһыан туолбута. Осеменатордартан ордук чорботон Петр Николаевич Титов ааттыахха сөп. Киин өр сыллаах үлэти Правительствонан үрдүктүк ымакалаан, 1981 сыллаахха "Норуот хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ" ааты ылбыта.

Госплемстанция кэлин племенной холбоһук буолан Чурапчыга киирэннэн, бастаан икки оройуон - Алексеевскай уонна Чурапчы, онтон өссө түөрт оройуону хаһан, эбии Уус-Майа, Томпо оройуоннара абыллыттар. Бу кэмгэ Чурапчыга саамай элбэх специалист үлэлиэбитэ. Олор истэригэр Борисов С.П., Захарова А.Х., Кириллина М.Д., Кириллин М.Н., Хоютанова А.Ф., Малышев А.К., Сивцева М.П., Оконешников В.В., Барашкова С.Г. бааллара. Ол тыһан баран специалистар

хамсааһыннара, уларыһытара сити-бир тахсара. 20-гэн тахса сыллар усталаарыгар үлэни тохтоппокко, төһүбүрбүккэ тутан олоһуот специалистарынан Седалищев В.К., Барашкова С.Г., Малышев А.Г., Николова Е.А., совхоз специалистарыттан Колесова М.Л., Макарова К.В., Варламов А.А., Луковцева М.К. уода буолаллар.

1970 сылга диэри оройуонга сэттэ тийэ араас боруодалар туох да хайысхата суох аҕалыыбыттар боруоданы учуоттааһын түмүгүнэн быһаарыллыбыта. Ол курдук бааллар этэ: олуктоох саха-симментальскай, холмогорскай, казах үрүн төбөлөөх боруодата, абердин-ангусскай, калмыцкай боруодалар. 1970 сылтан сүөһүнү биһир кэлин хайысханын итинтэн симментализированнай боруодара киллэрэр дыһал кэлбитигэр биһир туспа ынах-хаттары көрсүбүһүт.

Хас биһирдин сүөһүнү аһан, бэллэтээн, ыһаан, ыһаалаан бонитировка ытарбыт. Сылтан-сыл айыы боруода тупсан, кэлин "Хачыкаат" совхозка 20 үрдүк көлүннэлээх симментал сизмэлээһин атыга биһирбиппит. Ити биһиги өр сыллаах үлэбит түмүгэ этэ.

Республикага биһиги үрдүк салайааччыларбытынан кэҕэ, диири биллилээх, ирдэбиллээх дьон М.Г.Мамырова, И.П.Цы-ляндина, М.В.Федорова, Л.А.Де-ляшкина, К.Г.Антонова, А.И.Гарбузова, Г.А.Давыдов, Т.А.Протопопова, В.И.Холмо-рова, И.И.Афанасьев уода үлэлиэбиттэрэ. 1980 сылтан сизмэлээһингэ сааа технология - 196 кыраадыска диэри тоһоруллубут сизмэлээх үлэ-лээһингэ киирбиппит. Бу тех-нологияны аан бастаан Эрилик Эристин аатынан совхозка чу-луу осеменатор Сергеева Алек-сандра Ивановна үөртөн кил-лэрбитэ, онтон 1986 сылга диэ-ри осеменатордар бары баһылаабыттара. Билигин бу ыһаалан республика бары улуустарын осеменатордара үлэлиллэр. Кэлин облико-наннай грануланан, ол эбэтэр сабы-лаах, сууламмыт сизмэни

ууларан, өссө тупсаран үлэни-иллэрэ табыстаах буолла.

Мин, племенной үлэ, ис-кусственин сизмэлээһингэ бэйэм улууспар, атын ханнык да үлэ кэспеккэ, 1966 сылтан 1992 сылга диэри сырабын, эдэр саастын олоһу анаабыт киһи, былаас уларыһан, совхозтар ыһыллан, үлэ үрэллэн, кыч-чаан хаалыыттан олуус хомой-обун. Ол эрэри саҕаламмыты сөргүтэн, өссө күүскэ аһа-бэйэ туһа диин үлэлииргэ-хамсыр-га хас биһирдин коллективка, баһынай, чааһынай хаһаайыс-тыбаларга бара санаабын этэ-бин. Үгүс сыранан, эройиһэн тэ-риллибит племенной үлэ, ис-кусственин сизмэлээһин рес-публикага тэриллибитэ 55 сыла биһиги улууспутугар үтүө са-быдыллаах буолуон баҕара-бын. Искусственин сизмэ-лээһин тэрийбэккэ олорон үчүгэй төрүү да, үүтү-эти да ылар кыаллыа суоҕа. Билигин бэйэни салайыныыга киири-нэн сизмэлээһин бу үлэ ордук күүһүрөн, төһүдүдүдүн тэри-лэн наада.

Биллэн турар, племенной үлэ, сизмэлээһин биһир, икки сылынан быһаарыллыбат да буоллар, кэспиклээх. Билигин атыга сааа кэлбит тыһааста-ры мөлчү тупсакка сизмэлээ-төххэ, үрдүк хаачыстыбалаах боруода кыраһыи иһигэ тутар-гыт саарбага суох. Оттон саҕалаан, сайыннаран, ынах өлгөрөн үрдүк үүтү, төрүү бу-эрэр, аһаах буолан баран үтүө сүөһүнү үөскэти бэйэбит или-пит иһигэр баар.

Хаартыскага: ыстатыйа автору С.Г. Барашкова.

ҮЛЭТИН ЧААҔА САРСЫАРДА ҮСТЭН САҔАЛАНАРА

Василий Константинович Седалищев 1967 сыллаахха Одьулуунга колхозтар икки ардыла-рынаагы оҕустан сизмэ ылар пуун үлэ киирбиппиттэн бу пуунга сә-биэдисейинэн 1987 сылга диэри үтүө суобастаахтык үлэлиэбитэ. Пуун дьэтигэр тутууга үчүгэй, ба-ры ирдэбиллэргэ эппиэттиир этэ. Оҕустар тус-туспа ичейкаларга тураллара, сизмэ ыларга анал-лаах станок, лаборатория хоһо, иһит-хомуос суулар хос, котель-най, киирэр-тахсар тамбурдар оҕустары күүһэйдэтэр лошадка, аһы-үөлү харайар, оборудование-

лары уулар ыскалаттар, 4 км иһиннээх оттуур хааччах бааллара. Хааччах иһигэр уолбат уулааҕа Василий Константинович үлэлиэ-бит сылларын устата үлэти ы-пыгын-чымпыгын сийилин үө-рэтэн, билигин хаһанан иску-ственин сизмэлээһин курдук уус-тук, оччолорго сааа технологияны дьиннээхтик баһылаан, Чурапчы оройуонун сүөһүтүн боруодата тупсарыгар, бородуукс уйата үрдүүрүгэр сүдү кылааты кил-лэрбитэ. 0 кыраадыска диэри ха-райылар сизмэ усулуобуйатын таба тэрийэн, үчүгэй хаачыстыба-лаахтык оройуон бары хаһаайыс-тыбаларыгар тиздэрэ.

Василий Константинович үлэ-тин чааһа сарсыарда 3 чаастан саҕаланара. Кинини кытта лабо-рантка, эдэркээн Мария Петро-ва уонна оҕус көрөөчү Дмитрий Егоров, санитар-охранник бары биһир киһи курдук эһиһтиннэстэ-эхтик сыһааннаһан, сарсыарда 7 эхтик суоптардара Степан Пет-рович, Анатолий Антипин икки мар-шрутунан икки аҕы техник-осе-менатордарга сизмэни бириэмэти-гэр тиздэллэрэ.

Пуунга ичейкаларга биэс али-та кылаастаах, биһирдин бэйэлэрэ

биһирдин тоннаттан ордук ы-аһыһаах оҕустар бары Василий Константинович хас биһирдин хам-саһытын, хамаандатын истэллэ-рэ уонна тоһорулорго киһини сөхтөрөр этэ. Киин орто үөрэхтэ-эх, зоотехник идэлээх, билигин-көрүүтүн Москвага, Новосиби-рскаяга, Дьокуускайга баран чаас-татык үрдэтиннэрэ. Үлэтигэр сүрдээх ирдэбиллээх уонна та-рээһиннээх этэ. Саас, суол-иис ал-дынар кэмигэр, арыт массовна-кайан сылдыбаттарын, сизмэни атыһан, сатыы киһинэн, арыт са-молет сакаастаан, карта оҕорон парашютунан түһэртөрөр этибит. Василий Константинович техник-осеменатордар сизмэлээбит ынах-тарын график быһыытынан бэйэ-тэ ректальмо чинчийэрэ, ол да иһин ууламматах ынахтары хат-таан сизмэлээтэн иһэллэрэ. Кыта-рааһыны утары эһиһир дыһалла-ры ветеринарийн специалистары кытары утумнаахтык ытара. Техник-осеменатордарга, специа-листарга элбэх конкурсу, семи-нардары тэрийэбит, онно киһи мэлдьи кытара, лекция ааҕара, сүбэллэрэ, кылаастарын үрдэтэр-гүлээһэрэ.

Хаартыскага: В.К.Седалищев.

МЭЛДЫ ИННИКИ БУОЛАРА

уолуту муһууһунан, пле-менной үлэгэ отдел на-чальнигар тийэ үүмүтэ. Оройуонга, Мугу-дайга, Болтоноҕо сылгы фермаларын тэрийиһэ дьаһаардаахтык үлэли-эбитэ. "Мугудай" сов-хозтан сылгыныт Төл-сүөххө Михаил Семен-ович ССРС Государст-венной бириэмийэтин ыларыгар Афанасий Кузьмич элбэхтик сүүрэн-көтөн, туруу-сууһан, үлэһит хас да сыллаах үлэтин көрдөрүүтүн түмөн көмүскэбит специа-листаран биһирдэстэри-нэн буолар.

Сылгы итинтэн бөһпүрүөһүн орой-

уонга баһылаан, көһүлээн, совхоз специ-алистарын кытта тэһиэ сылдьара. Инподром оҕоһуутугар, сыл аайы ыттылар киһи да-лааһыһаах ат сүүрдүүтүгэр, тренер-дэри кытта үлэргэ, сылгы базаларын тутууга кэлин оройуон кылаа-бынай зоотехникта Мак-сим Николаевич Кирил-линин үтүө суобаста-ахтык, үрдүк таһымна-ахтык үлэлиллэрэ, тэ-рийэллэрэ. Ол түмүгэр ат сүүрдүүтүгэр, сыл-гыны итинтэн көрдөрүүдэригэр рес-публикага инники күөһүгэ буолаллара.

Хаартыскага: А.К.Малышев.

Балаһаы бөлөһүнэ: С. БАРАШКОВА.

Чурапчинское отделение Сбербанка России

основан в 1841 году

принимает наличные деньги в рублях Российской Федерации для осуществления экспресс-переводов от физических лиц – граждан Российской Федерации, иностранных граждан и лиц без гражданства, резидентов и нерезидентов Российской Федерации.

Экспресс-переводы осуществляются между структурными подразделениями Сбербанка России с перечнем которых можно ознакомиться в любом структурном подразделении Сбербанка России совершающем операции по счетам физических лиц.

Экспресс-переводы осуществляются без открытия счета, как Отправителя, так и Получателя. Прием и выдача перевода, а также уплата сумм комиссионного вознаграждения Банка производится наличными деньгами.

Операции по приему "выплате" отмене экспресс-переводов совершаются с обязательным предъявлением документа удостоверяющего личность физического лица.

Получатель имеет право истребовать причитающийся ему экспресс-перевод в любом структурном подразделении Сбербанка России, осуществляющим выплату экспресс-переводов. Выплата экспресс-перевода совершается в часы операционного обслуживания клиентов.

Дополнительные услуги:

По вашему желанию Сбербанк России уведомит получателя экспресс-перевода.

Ваш БАНК – Чурапчинское отделение № 5048 Сбербанка России!

ЭБЭРДЭЛИИБИИ

Орто дойдуга ологу аргыһын, тапталлаах кэрэлиин, иһирэх ийэбитин, алгыстаах эбэбитин **Мария Петровна МОЛАСЫРЕВАНЫ** алаах дунуһунан ылынан ланан талаат кэпчэ элчиг буолан эбэриилээхтик үлээбитин 30 сыла туолбутунан таңна үөрэн-көтөн туран ич сүрэхпитимиз эбэрдэлиибит!

Күндү кийибитигэр багарабыт чэигэн дордубуйаны, ыраас халлааннаах, үөрүү-көтүү аргыстаах ологу, Дьон-сэргэ дордубуйатын харыстааһынна өссө да субэ-алиа, куус-көмө буола сырыт дьон алгыһымын тизирэбит.

Эбэрдэни кытары оҕолорун **Алена, Татьяна, Нэля, сизин, Максим, күтүөтүн, Кудья, кэрэгин, Сергей.**

Күндүтүк саныыр кун-кубэ ийэбитин, эбэбитин **Анна Михайловна ИЖАТЫЕВНЫ** уонна аан дархан абабытын, эбэбитин **Петр Иванович ИЖАТЫЕВНЫ** кал буолан аал уоту отутунан илээхтик, үлээхтик олохтук 50 сылын кэрэлиин кыйах кыһа сибайдаһытынан уонна кыһа-мааны эбэбит 70 сааһын тодоттохтуу туолбутунан ич сүрэхпитимиз иһиттик-истииник эбэрдэлиибит!

Кэрэ кэпсээнчигинэ, арыккаах алаадыгытынан, сылаах линьыгэс аскытынан күндүлүү, үөрдэ сылгыны дьон багарабыт бастыкын, алгыһыт үнүөтүн аныабыт. Өссө да үһүнүк, дьоллоохтук олорон оҕолорутун, сыһаарыһыт арааччылык, арыһы сылгы, сарын сарыһыһыттан тайансан сүүс сааскытын туолун.

Оҕолорут, күйүттөрүт, күтүөттөрүт, сяннэриг, хэс сяннэриг.

АБАБЫТ ТУНУНАН ИСТИН, ИИРЭХ ТЫЛЛАР

Бэс ыйын 24 күнүгэр бийи тапталлаах абабыт, эһэбит үлэ ветерана **Эмилий Павлович Дьячковский** кун сириттэн барбыта биер сыла туолар. Өйбүтүнэн-санаабытынан кини суох буолбутун өйдөөтөрбүт даҕаны сүрэхпит сөбүлөспөт чакчытын хайыыр да кыах суох.

Абабыт 1945 с. Абый оройуонун Дружина селиннэтигэр төрөөбүт. Аҕа Дьячковский Павел Кузьмич хоту ананан үлэтин сылдыар история учуутала, онтон ийэтэ Валентина Павловна баара суоҕа 18 саастаах эдэркээн кыыс этэ. Эмилий оҕо сааһа ийэ, аҕа тапталыгар бигэни, дьоллоохтук ааспыта. Дойду үрдүнэн Аба дойдуга улуу сэринигэр кыайы кэлбит кэмэ этэ. Дьон сэрин алдыархайыттан оһорунар, сүргэтэ көтөбүллэн олох тупсарын туһугар бэринилээхтик үлэллэр.

Абабыт 5 оҕоттон улаханнара буолан кыра эрдэбиттэн дьон ис-тас үлэтигэр эриллэн улааппыта. Чурапчыга ШКМ-га оскуола боруогу атылаабыта уонна Дирин орто оскуоланын 1963 сыллаахха бүтэрбит. Оскуолаҕабы сылларыгар кормуоскаҕа оонньуура, хаартыскаҕа түһэринэн үлүһүйэн дьарыктаммыта. Дэгиттэр спортсмен этэ. Кини биригэ үөрэммит уолаттарынын—Петр Посельскийдин, Дмитрий Зверстовтын, Иван Ноевтын, Сёня Макаровтын, Иван Седалищевтын спорт араас көрүннэригэр оскуола, оройуон чизин элбэхтик көмүскээбиттэр. Орду национальнай көрүннэринэн, туһуунан сөбүлээн дьарыктанара. 1964-68 сс. Кыһыл Знамялаах Тихоокеанский флотка подводнай лодка гидрокүстигинан сулуусалаабыта. Ыраах рейдэлэр, экватору туорааһын иһин знактардаах, энкилэ суох сулууспатын иһин "Кыайы 20 сыла" үбүлүйдээх мэтээлинэн наҕараадалаабыта.

Армиятан кэлэн баран Карл Маркс аатынан совхоз Болугурдаабы отделинетиҕар тутууга болуотунуһугунан, пилорамщигынан уонна тутуу биригэдьиригэр үлэлээбит. "Мындааһы" совхоз Болугурдаабы отделинетиҕар фермаларын, бөһүөлүк государственнай тэрилтэлэрин объектарын уонна хааччыһыга Эмилий Павлович дьаныардаахтык, илиитин ыһыктыбаака үлэлээбит. 1983 сыллаахха 47693 тонна-километрдаах үлэни толорон итиэнэ 2006 килограмм уматыгы кэмилээн оройуон чемпион суоппарын аатын ылбыта. Ити кэнниттэн кини үүт таһытын курдук түбүктээх, эппиттээх үлэс

суоппарын үлэлээбит.

Дойду үрдүнэн ыһыллы-тобулуу сылларыгар даҕаны үлэ суох дьон олохтоҕо, бэйэтин дьулурунан, баатынан үлэ булан үлэллэр. Үксүн бэйэтэ биригээдэ тэринэн социальнай сааһа кыамматтарга сааһаан охсоро, тутуу объектарыгар мас бэлэмниир. Пенсияҕа тахсан да баран ГАЗ-53 массынаатынан кэмники сылларга быраатынын Олегтын нэһилиэннэ үүтүн таһытыгар үлээтилэр.

Үлэтин таһынан кини булдуна уонна балыктааһынан үлүһүйэн дьарыктанара. Көмүс хатырыктааһын нэһилиэгин дьонун-сэргэтин аһатарын махталынан ахталлар. Мунхаба үксэ оҕо, дьахтар буолан ыарахан үлэс аҕыах эр киһиэхэ тиксэринэн сылайан-элээн кэлэрэ элбэх буолара. Олорор сиринэн ытыллар түөлбө күрээбэр остуол тенниһигэр кыттан мистэлэлэр буолара. Нэһилиэк аайы эмп үлэһиттэрэ ыксал түгэннэ эрэнэн ыһыар аҕыах ахсааннаах донор дьонноруттан биридэстэрэ этэ.

Кини буолан сиргэ түспүт анын толорон дьон-кэргэн аҕа баһылыга дэтэн 36 сыл дьоллоохтук бийигини кытта олорон ааспыта кылгас курдук. Үс кыыстанан аҕа буолар үөрүүтүн билбит. 4 сизин тапталлаах эһэтэ, Кыргыттарын бэйэтин тапталынан, күннээби түбүгүнэн, бүтүн олохунан илпитэ дьэтэххэ омунааһын буолбата буолуо. Бийиги ыал сүрүн сорулут - сылбыт —оһолорбутун үөрттэрэн олох кизк аартыгар киллэрин буолбута. Оһолоро үөртнэллэриттэн абабыт наһаа үөртэр-көтөрө.

Аба быһытынан чугас дьонугар бийэххэ олус харыстабыллаахтык сыһааннара. Кини буларата, бэлэмэ барыта бийиги түспүтүгэр буолара, абабытыгар махталбыт мукура суох. Дьон-кэргэн иннигэр кыһамны, эппитинэс дьон сүрүн өйдөбүллээх буолан дьоннээх чөл олобу тутуһан олохтубута.

Абабыт, эһэбит сырдык мессуенун, киһи быһытынан үгө хаачыстыбаларын бийэххэ холобур быһытынан хаалларбыт сэмэй олохун бийиги умнуохтук суоҕа, кини аата ааттаныа, олобо салбаныа.

Кэргэнэ, кыргытара, күтүөттэрэ.

Дьокуускай куоракка айаннааччылар болбомтолоругар!

"МТК-такси" Дьокуускай куоракка Чурапчыга кэлэр пассажирдар такси кэтэһэр залларын куорат саамай киһигэр, Ленин болуоссатын аттыгар Ленин проспектын 27 №-дээх дьэтигэр ("Илин өгөр" жаһанын аттыгар) ортоку подъезд 15 квартиратыгар аһан бос мыйы 16 күнүттэн үлэлэтэн эрэр. Зал үлэлиир бириэмэтэ: сарсыарда 9 чаастан күһө 18 чааска дьэри.

Таксилар болбоммут бириэмэ пассажирдары ытталлар: 10 чааска, 12 чааска, 14 чааска, 17 чааска. Ону таһынан дьэттэн ытталларга 8-924-169-0633, 773-999 №-дээх телефоннарынан

сакаас бириэххитин сөп.

Кэтэһэр кэмнэтигэр телевизор көрүүххүтүн сөп. Чэй, кофе, чэпчэки сокуускалар атылааналлар. Пассажирдар хоһолоругар аналлаах благоустроеннай 3 хоһоох, биридии хоһугар 3-түү, 2-лин мистэлээх гостиница ити дьэри баар.

"МТК-такси" бэйэтин массыналарыгар хас рейс ахсын "МТК-такси" уонна "Сарданга" радио ааттарыттан пассажирдарга аһан билитин саамай ыланар ырыалар комууруннуктарын компакт-дисктэр уһулан иһитиһинэр. Ону таһынан 5 визиткалаах пассажирдар 20 %

чэпчэтиллээх тарифынан айан-ныһылар. Хас айан аайы биер визитка бэриллэр.

"МТК-такси" массынаатыгар телевизор, күүстээх аудио аппаратура турар компьютернай флэшкаҕа эбэтэр компакт-дисктэ бэйэбит сөбүлүүр ырыаларытын илдьэ сылдьан айан кэллгэр истиэххитин, фонограмманынан ыһааххытын сөп.

Бары айанныыттары "МТК-такси" өгөтүнэн туһанаргытыгар ыһырабыт. Бириэмэритин харыстааһын, сыһааналык айаннааһын!

Предприниматель таксистары биригэ үлэллэрэ ыһырабыт.

Күндү оһолоро **Кычкин Гриша**

соһумардык олохтон туораабытынан ийитигэр "Чуораанчык" уһуаан итээчигэр Кычкин Анна Ильиничнага, абагыгар Лаврентий Лаврентьевичка, чугас аймахтарыгар дьин куурбаммытын тирдэбит.

"Чуораанчык" уһуаан коллектива, үөрэх управлениета, үөрэх үлэһиттэрин профсоюзун комитета.

Куурбаммытын тирдэллэр:

— Оһолоро Гриша олус хоһомтлоохтук олохтон туораабытынан ийитигэр, оһолорбут итээниһигэр Анна Ильиничнага, абагыгар Лаврентий Лаврентьевичка, чугас аймахтарыгар "Чуораанчык" уһуаанна Гришааһын биригэ сылдыбыт оһолоро, киһилэр төрөппүттэрэ.

— Оһолоро Гриша күн сириттэн барбытынан абагыгар Лаврентий Лаврентьевичка, ийитигэр Анна Ильиничнага, бары аймахтарыгар улуустаабы мас тардыһытын федерацията.

Хоһото нэһилиэгин олохтоҕо үлэ, тыһы ветерана

ЗАХАРОВА Наталья Николаевна

олохтон туораабытынан кыһыгар Хадаар нэһилиэгин вегуһитигар Дария Кирилловна Андросовага, куурбаммытын тирдэбит.

"Хадаар нэһилиэгэ" МТ дьаһалтата.

Куурбаммытын тирдэллэр:

— Ийэлэрэ Наталья Николаевна олохтон туораабытынан табаарыстарыгар Андросовтар дьон-кэргэтигэр Хадаартан табаарыстара.

Тэрийэн таһаараччылар: СР Правительствота, Чурапчы улуһун "Сана олох" редакционнай-издательскай холбоһук государственнай учреждение, Маассабай информация средстворун туһунан РФ Сокуоннарын тутуууну хөнтүрүлүүр уонна регистрацилүүр РФ бэчээккэ СР региональнай управлениитыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрациламмит нүөмэрэ — ПИ №19-0423.

"Сана олох" редакционнай-издательскай холбоһук Г.У. "Офсетнай бэчээт. Сокуоһун № 84. Тиреж 2558. 21.06.2006 с. бэчээккэ бэрилиннэ. Хоһуот нэһилээх үстэ: олутуруннуука, чэппиэрэ уонна субуотоба тахсар.

Автор суругар атыллар санаа

редакция позициятыгар мэдди сөп түбэхэр буолбатах. Сурукка ыһыллар чакчылар кырдыктаахтарыгар эппитинэһи автор тус бэйэтэ сүгэр.

Редактор А.А. ЗАХАРОВ.
ААДЫРЫСПЫТ: 678670,
Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а".
телефоннарыт:
редактор — 41-332, отделлар — 41-265.
E-mail: Osanaoloh@churap.sakha.ru